

ስለ ኮቪድ-19 ክትባቶች ሊያውቁት የሚገባ መረጃ

ጃንዋሪ 26, 2021

የኮቪድ-19 ክትባቶች በቅርቡ በካናዳ ለሚኖሩ አዋቂዎች መሰጠት ይጀምራሉ። ይህ ጽሑፍ በጤና ባለሙያዎች ተረጋግጦ የተቀነባበረ መረጃ ሲሆን፤ በትክክለኛ ማስረጃ ላይ እየተደገፉ ከሚሰጡት ትምህርታዊ ጽሑፎች የመጀመሪያው ነው።

ዋና መልዕክቶች

- የኮቪድ-19 ክትባት በቫይረሱ እንዳይያዙ የሚከላከል ክትባት ነው። ክትባቱ ስኬታማ እንዲሆን ሁለት ዶዝ መውሰድ ያስፈልጋል።
- የኮቪድ-19 ክትባት በተለያዩ ማህበረሰቦች ላይ በተደረገ ጥናት የተደገፈ ሲሆን ደህንነትን የጠበቀ ውጤታማ ክትባት ነው።

የኮቪድ-19 ክትባትን ለምን መውሰድ ያስፈልጋል?

- ለብዙ ዓመታት በዓለማችን እንደ ኩፍኝ፣ ቴታነስ እና ፖሊዮ ከመሳሰሉ በሽታዎች ለመከላከል የተለያዩ ክትባቶች ስንወስድ ቆይተናል።
- የኮቪድ-19 ክትባት በቫይረሱ እንዳንያዝ እና ሁላችንም ወደ ተለመደው ኑሮአችን እንድንመለስ በከፍተኛ ሁኔታ ይረዳናል።
- ክትባቱ ጭምብል ከማድረግ፣ እጅን ከመታጠብ እና ቢያንስ በ2 ሜትር ርቀት ከሌሎች በመራቅ ከምናደርገው ጥረት በተጨማሪ ይህንን ወረርሽኝ ለምግታት አማራጭ የሌለው መፍትሔ ነው።

ክትባቱ እንዴት ነው የሚሰራው?

- ክትባቶች ከበሽታ ወይ ከወረርሽኝ አስቀድመው የሚከላከሉ እንጂ የፈውስ መድኃኒት አይደሉም።
- ክትባቱ ኮቪድ-19 ቫይረስ ምን እንደሚመስል እና እንዴት እንደሚሰራ ለሰውነታችን በማስተማር፣ ሰውነታችን ቫይረሱን እንዲዋጋ ያደርገዋል።
- ክትባቱ ልክ በኮቪድ-19 ቫይረስ ላይ እንደሚገኙት የሾሉ ፕሮቲኖችን ሰውነታችን እንዲያመርት ("mRNA") በመባል የሚታወቀውን መመሪያ በመስጠት የመከላከያ ኃይል ይገነባል። እነዚህ ፕሮቲኖች ለሕመም አይደርጉም። ከዚያም ሰውነታችን ቫይረሱን የሚዋጋበትን ኃይል (antibodies) በመፍጠር በቫይረሱ ብንያዝና በዚህም ምክንያት የሚከሰተውን ኢንፌክሽን ሰውነታችን እንዲዋጋ ያደርጋሉ።

ክትባቱ ምን ያህል ውጤታማ ነው?

- እስካሁን ድረስ በካናዳ ሁለት ዓይነት ክትባቶች እየተሰጡ ነው፣ አንደኛው በPfizer/BioNTech የተመረተ ሲሆን ሌላኛው ደግሞ በ Moderna የተመረተ ነው።
- ሁለቱም ክትባቶች እስከ 95% ውጤታማ እና ስኬታማ ለመሆናቸው በተደረገው ሰፊ የሳይንስ ጥናት ተረጋግጧል።

የክትባቶቹ የጎንዮሽ ጉዳዮች ምንድናቸው?

ሁለቱም የኮቪድ-19 ክትባቶች ምንም ችግር አያስከትሉም። በአጠቃላይ በተደረገው ሰፊ የሳይንስ ጥናት እና ሙከራ የታዩት የጎንዮሽ ጉዳዮች ሌሎች ክትባቶችን ስንወስድ ከሚከሰቱት ጉዳዮች የተለዩ እንዳልሆኑ ተመልክቷል። እነዚህም ክትባቱ በሚሰጥበት አካባቢ፣ እጅና ትከሻ ላይ የሕመም ስሜት፣ የሰውነት ወይም የጡንቻ ሕመም፣ ብርድ ብርድ ማለት፣ የድካም ስሜትና የትኩሳት ስሜት ናቸው። እነዚህ ስሜቶች ሌሎች ክትባቶች በምንወስድበት ጊዜም የሚሰሙን የሕመም ስሜቶች ሲሆኑ በጤንነታችን ላይ አስጊ ጥቃት አያደርሱም። በአንድ እና በሁለት ቀናት ውስጥ የሚጠፉ የሕመም ስሜቶች ናቸው። ከላይ የተዘረዘሩት የሕመም ስሜቶች ሁለቱንም የክትባት ዶዝ በምንወስድበት ጊዜ ሊከሰቱ ይችላሉ።

ልክ እንደማንኛውም ክትባት፣ ጠንክር ያለ የሕመም ስሜት ወይም የአለርጂ ችግር ሊከሰት የሚችልበት አነስተኛ ዕድል አለ። ስለዚህም ክትባቱን በሚወስዱበት ጊዜ ለ15 እና ለ20 ደቂቃ የጤና ባለሙያዎች እንዲንከባከብዎ እዛው ክትባቱን የሚወስዱበት ሥፍራ እንዲቆዩ ይደረጋል።

ክትባቱን በመውሰድዎ በኮቪድ-19 አይያዙም።

የበለጠ መረጃ የት ማግኘት እችላለሁ?

የካናዳ የጤና ባለሥልጣን ይህንን በሕክምና ባለሙያዎች የተቀነባበረውን የትምህርታዊ ጽሑፍ በሚገባ አጠቃላይ የሚያሳሱን ችግር አላገኘብትም። የPfizer BioNTech እና የModerna ክትባቶችን በሚመለከት የካናዳ የጤና ባለሥልጣን ያቀረበውን አጠቃላይ መረጃ በእንግሊዘኛ እና በፈረንሳይኛ ከዚህ በታች በተመለከቱት ድኅረ ገጾች ላይ ማግኘት ይችላሉ።

<https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-health-products/covid19-industry/drugs-vaccines-treatments/vaccines/pfizer-biontech.html>

<https://www.canada.ca/en/health-canada/services/drugs-health-products/covid19-industry/drugs-vaccines-treatments/vaccines/moderna.html>

በዚህ ትምህርታዊ ጽሑፍ ውስጥ የተካተተው መረጃ ከዚህ በታች በተጠቀሱት ካናዳዊ ዶክተሮች ተረጎሟል - ሜብ ራቪድ MD, በቶሮንቶ ዩኒቨርሲቲ ረዳት ፐሮፌሰር፣ ቫኔሳ ፊዲት MD በቶሮንቶ ዩኒቨርሲቲ, ሌክቸረር እና አይዛክ አይ. ቦንች MD በቶሮንቶ ዩኒቨርሲቲ ተባባሪ ፐሮፌሰር

